વિક્રમ સંવત-૨૦૩૬, શ્રાવણ સુદ-૧૩, રવિવાર, તા. ૨૪-૮-૧૯૮૦
વચનામૃત-૨૯૫, ૨૯૮. પ્રવચન નં. ૧૭

વચનામૃત. ૨૯૫. કલ થોડા ચલા હૈ, ફિરસે લેતે હૈં. '**यद्यपि...**' યદ્યપિ '**દૃષ્ટિ-અપેક્ષાસે...**' સમ્યગ્દર્શનકા વિષય તો ધ્રુવ ચીજ હૈ. સમ્યગદર્શનકી અપેક્ષાસે સાધકકો-ધર્મકા સાધન કરનેવાલેકો '**किसी पर्यायका या गुणभेदका स्वीकार नहीं है...**' આહાહા..! દૃષ્ટિ સમ્યક્-સત્ય દર્શન પૂર્ણાનંદકા નાથ પ્રભુ, ઉસકા સત્ય દર્શન અંદર હુઆ, ઈસ સત્યદર્શનમેં પર્યાયકા ઔર ગુણભેદકા સ્વીકાર નહીં. વહ તો ધ્રુવકો સ્વીકારતી હૈ, દૃષ્ટિ તો ધ્રુવકો હી સ્વીકારતી હૈ. ક્યોંકિ જિસમેં અનંત-અનંત ગુણોંકી ખાન-ખજાના (હૈ), ઉસ ઓરકી દૃષ્ટિ પર્યાય ઔર ગુણભેદકો ભી સમ્યગ્દૃષ્ટિ સ્વીકારતી નહીં. આહાહા..!

'**तथापि...**' તો ભી '**उसे स्वरूपमें स्थिर हो जानेकी भावना तो वर्तती है.**' સમકિતીકો તો અંદરમેં હી જાના, અંતર આનંદમેં હી જાનેકી ભાવના વર્તતી હૈ. ફિર ભી '**रागांशरूप बहिर्मुखता...**' સમકિતીકો ભી રાગ આતા હૈ. પૂર્ણ વીતરાગ ન હો, તબ દૃષ્ટિમેં ચાહે તો પર્યાય ઔર ગુણભેદ ન હો ઔર દૃષ્ટિમેં અકેલા ધ્રુવ હી હો, ફિર ભી ઉસે રાગાંશ આતા હૈ. '**रागांशरूप बहिर्मुखता उसे दुःखरूपसे वेदनेमें आती है...**' આહાહા..! સમ્યગ્દર્શનકે વિષયમેં ભગવાન આત્મા અતીન્દ્રિય આનંદકા જહાં ભાન હુઆ, મૈં તો અતીન્દ્રિય આનંદકંદ હૂં, ઉસકો રાગાંશ આતા હૈ, જબતક વીતરાગ ન હો. વહ રાગાંશ બહિર્મુખ ઉસે દુઃખરૂપસે વેદનમેં આતા હૈ. રાગકા અંશ મહાવ્રતાદિ, વ્રતાદિકા વિકલ્પ ઉઠતા હૈ, પરંતુ વેદન દુઃખરૂપ લગતા હૈ. આહાહા..! ક્યોંકિ ભગવાન આત્મા અતીન્દ્રિય આનંદકા સાગર, ઐસા જહાં દૃષ્ટિમેં આયા ઔર ઉસકે જ્ઞાનમેં રાગસે પ્રજ્ઞાછૈનીસે ભિન્ન હુઆ, તબ તો ઉસકે વિષયમેં પર્યાય ઔર ગુણભેદ હૈ નહીં, ફિર ભી રાગાંશ આતા હૈ વહ દુઃખકા વેદન કરતે હૈં.

સમકિતી શ્રેણિક રાજા નર્કમેં હૈં. સમ્યગ્દર્શન (હૈ). અનંતાનુબંધીકા અભાવ હુઆ ઈતના સુખ તો હમેશા હૈ. ઈસકે અલાવા તીન કષાય હૈ, ઉસકા દુઃખ તો હૈ. જિતના કષાયકા અંશ હૈ, વહ દુઃખકા હી સ્વરૂપ હૈ. દુઃખકા વેદન બહિર્મુખ રાગસે વેદનમેં તો આતા હૈ. આહાહા..! '**और वीतरागता-अंशरूप अंतर्मुखता सुखरूपसे वेदनमें आती है.**' ઉસી ક્ષણ જો સમ્યગ્દર્શનમેં દ્રવ્ય સ્વભાવકા અનુભવ હુઆ, ઉતની

વીતરાગતાકા અંશ સુખરૂપ વેદનમેં આતા હૈ. એક ક્ષણમેં સુખરૂપ વેદન સ્વસન્મુખતાકા ઔર ઉસી સમય બહિર્મુખ જિતના રાગ આતા હૈ, ઉતના દુઃખકા વેદન એક સમયમેં સાથમેં હૈ. સંયોગકી બાત યહાં નહીં હૈ. પ્રતિકૂલ સંયોગ હૈ તો દુઃખ હૈ અથવા અનુકૂલ સંયોગ હૈ તો સુખ હૈ, યહ શબ્દ હૈ હી નહીં. સંયોગ તો જ્ઞેયરૂપ ચીજ હૈ. અંતરમેં પ્રતિકૂલતા માનકર અજ્ઞાની દ્વેષ કરતા હૈ, જ્ઞાની પ્રતિકૂલતા દેખકર દ્વેષ નહીં કરતે. અપની કમજોરીસે દ્વેષ આ જાતા હૈ. આહાહા..! ઉસકા દુઃખકા વેદન કરતે હૈં. સાથમેં વીતરાગ અંશકા ભી વેદન હૈ, સુખકા ભી વેદન હૈ. અતીન્દ્રિય ચમત્કારિક આનંદકા ભી અનુભવ-વેદન હૈ ઔર સાથમેં જિતના રાગ હૈ, ઉતના દુઃખકા વેદન હૈ. આહાહા..! **'વીતરાગતા-અંશરૂપ અંતર્મુખતા સુખરૂપસે વેદનમેં આતી હૈ.'**

'જો આંશિક બહિર્મુખ વૃત્તિ વર્તતી હો...' આંશિક બહિર્મુખ વૃત્તિ વર્તતી હો, **'ઉસસે સાધક ન્યારાકા ન્યારા રહતા હૈ.'** દૃષ્ટિમેં ભેદજ્ઞાનકી અપેક્ષાસે રાગસે અંતરમેં તો ન્યારા રહતે હૈં. ફિર ભી રાગ હૈ ઉસકા વેદન ભી હૈ. વેદનસે ન્યારે રહતે હૈં કિ યહ મેરી ચીજ નહીં. મૈં તો જ્ઞાન ઔર આનંદસ્વરૂપ હૂં. ફિર ભી રાગકા અંશ આતા હૈ ઉસકો વેદતે હૈં. વીતરાગતા-અંશરૂપ.. આ ગયા. **'આંશિક બહિર્મુખ વૃત્તિ વર્તતી હો...'** આહાહા..! કોઈ ભી બહિર્મુખમેં પંચ પરમેષ્ઠીકો વંદન, ભક્તિ, શ્રવણ આદિ. શ્રવણ, મનન, ચિંતન, મંથન સબ એક રાગ હૈ. ઇતના તો દુઃખવેદન આતા હૈ. **'ઉસસે સાધક ન્યારાકા ન્યારા રહતા હૈ.'** અંતરમેં ઉસસે ભિન્ન ચીજ હો ગયી હૈ તો ભિન્નમેં એકતા કભી હોતી નહીં. પાનીકે દલમેં તેલકા બિંદુ ઉપર ડાલો તો ઉપર ચીકનાપન દિખતા હૈ. પરંતુ પાનીમેં ચીકનેપનકા પ્રવેશ નહીં હૈ. પાંચ-દસ શેર પાની હો, ઉપર તેલ ડાલો તો અંદર પ્રવેશ નહીં કરેગા. ક્યોંકિ દોનોંકા સ્વભાવ ભિન્ન હૈ.

ઐસે ભગવાન આત્મા આનંદ (પાની) સમાન, અંદર રાગ તેલ સમાન ઔર અંદર પાની આનંદ સમાન. દોકી ભિન્નતા રહતી હૈ. રાગ ઉપર હી ઉપર તૈરતા હૈ. પાનીકે ઉપર તેલકા બિંદુ ઉપરકા ઉપર રહતા હૈ. વૈસે ભગવાન આત્માકે આનંદકે ઉપર રાગ રહતા હૈ, અંદર પ્રવેશ નહીં કરતા. ફિર ભી વેદન ભી હૈ. આહાહા..! ક્યોંકિ વહ કોઈ પરચીજ નહીં હૈ. પરચીજકો તો છૂતા નહીં, પરંતુ અપનેમેં અપની કમજોરીસે રાગાદિ, દ્વેષાદિ આયા ઉસકા વેદન ભી હૈ. દુઃખ ભી હૈ. આહાહા..! સંયોગકો દુઃખ કહા નહીં, સંયોગકો સુખ કહા નહીં. સંયોગી ચીજ તો બિલકુલ પર હૈ, ઉસકો તો આત્મા છૂતા ભી નહીં. કભી આત્મા અપને સિવા, પરપદાર્થ કર્મસે લેકર શરીર, વાણી, મન, સ્ત્રી, કુટુંબ-પરિવાર કિસીકો આત્મા અનંત કાલમેં કભી

સ્પર્શા હી નહીં. લેકિન અપની પર્યાયમેં કમજોરીસે જો રાગ આતા હૈ, ઉસકા વેદન કરતે હૈં. વીતરાગતા હૈ ઉતના આનંદ હૈ, રાગ હૈ ઉતના દુઃખ હૈ. વહ તો અપની-અપની પર્યાયમેં હૈ. પરકે સાથ સંબંધ નહીં હૈ. આહાહા..!

'**આંખમેં કિરકિરી નહીં સમાતી...**' આંખમેં રજકણ નહીં સમાતા. યહાં કિરકિરી શબ્દ આપકા હિન્દીમેં હૈ. હમારે યહાં કહતે હૈં, આંખમેં કણિકા-કણિકા, રજકણ યા તિનકા, તિનકા અંદર નહીં સમાતા. અંદર આવે તો ભી બાહર નિકાલ દેતા હૈ. અંદર નહીં જા સકતા. આહાહા..! '**આંખમેં કિરકિરી નહીં સમાતી ઉસી પ્રકાર ચૈતન્યપરિણતિમેં...**' આહાહા..! ભગવાન આત્માકી નિર્મલ પરિણતિમેં '**વિભાવ નહીં સમાતા.**' વિભાવ ઉસમેં અંદર એકરૂપ નહીં હોતા. ઉપર-ઉપર તિરતા હૈ. આહાહા..! ઐસા માર્ગ પ્રભુકા.

તીન લોકકે નાથ સર્વજ્ઞ ભગવાનકી યહ વાણી હૈ. બહિનકો અંદરસે આયી હૈ, વહ બોલે હૈં, ઔર લિખ લિયા હૈ. વે તો આનંદમેં રહતે હૈં, અતીન્દ્રિય આનંદમેં રહતે હૈં. લેકિન ઐસા થોડા બોલે હોંગે તો લિખ લિયા હૈ. આહા..!

કહતે હૈં, જૈસે '**આંખમેં કિરકિરી નહીં સમાતી ઉસી પ્રકાર ચૈતન્યપરિણતિમેં...**' ભગવાન ચૈતન્યકી પર્યાયમેં ચૈતન્યવસ્તુ જો પદાર્થ અનાદિ સત્ સત્તા, સત્ સત્તા, સત્ પરમેશ્વર પરમ સ્વરૂપ, ઉસમેં '**ચૈતન્યપરિણતિમેં વિભાવ નહીં સમાતા.**' ચેતનમેં તો નહીં (સમાતા), લેકિન ચૈતન્યકી પરિણતિમેં વિભાવ નહીં સમાતા. આહાહા..! ક્યા કહા? ચેતન જો દ્રવ્ય હૈ ઉસકી તો બાત હી ક્યા કરની? ઉસમેં તો કેવલજ્ઞાન ભી નહીં જાતા. યે તો અપની જો ચૈતન્યકી નિર્મલ પરિણતિ પ્રગટ હુયી, સમ્યગ્દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્રકી નિર્મલ દશા, ઉસમેં વિભાવ નહીં સમાતા. આહાહા..! તેલકા બિંદુ જૈસે પાનીમેં ઉપર રહતા હૈ, વૈસે ચૈતન્યપરિણતિસે રાગ ઉપર રહતા હૈ. રાગ ઔર પરિણતિ દો એક નહીં હોતે, કભી તીન કાલમેં સાધકકો. યહ સાધક. આહાહા..!

વીતરાગ સર્વજ્ઞદેવ ત્રિલોકનાથકા યહ કથન હૈ. દિવ્યધ્વનિકા સાર યહ હૈ. આહા..! તેરી ચીજમેં તો રાગ ઔર વિભાવ નહીં સમાતા, પરંતુ તેરી ચૈતન્યકી પરિણતિ તુજે હુયી-ધર્મ દશા, ઉસમેં ભી રાગ સમાતા નહીં. ક્યોંકિ વહ વીતરાગભાવ હૈ. ધર્મ હૈ વહ વીતરાગભાવ હૈ. વસ્તુ વીતરાગમૂર્તિ હૈ, ચૈતન્ય વીતરાગમૂર્તિ હૈ. ઉસકે અવલંબનસે વીતરાગપરિણતિ હુયી, વહ ધર્મ હૈ. ઉસમેં રાગાદિકા પ્રવેશ નહીં હોતા. આહાહા..! અરે..! ચૌરાસીકે અવતાર કરકે અનંત અવતાર હો ગયે, પ્રભુ! માન બૈઠા, કુછ નહીં થા ઔર માન બૈઠા કિ મૈં કુછ ધર્મ કરતા હૂં. અંદર તો સબ શલ્ય પડે હૈં. આહાહા..! ઐસે અનંતાઅનંત ભવ કિયે, પરંતુ ચૈતન્યકી પરિણતિ નિર્મલાનંદ

હૈ વહ પ્રગટ નહીં કી. ઔર વહ પ્રગટ કરે તો સાથમેં રાગ આતા હૈ, ઉસકા ભી પરિણતિમેં પ્રવેશ નહીં હોતા. તો પૂરી દુનિયા તો દૂર રહ ગયી. સ્ત્રી, કુટુંબ, પરિવાર, ધંધા-વ્યાપાર ઉસકો તો આત્માકી રાગકી પરિણતિ ભી છૂતી નહીં. ક્યા કહતે હૈં? આત્માકે સિવા સબ ચીજ, ઉસકો રાગકી મંદતા આતી હૈ, વહ પરિણતિકો છૂતી નહીં તથાપિ વહ રાગ પરદ્રવ્યકો છૂતા નહીં. આહાહા..! ઐસા પ્રભુકા માર્ગ હૈ.

રાગકી દશા ધર્મીજીવકો ધર્મ પરિણતિ પ્રગટ હુયી, વહ તો વીતરાગ દશા હૈ. વીતરાગ દશામેં રાગ આતા નહીં. પરંતુ રાગ આયે બિના રહતા નહીં. પરંતુ રાગપરિણતિસે ભિન્ન રહતા હૈ. અરે..! પ્રભુ! વહ રાગ પરિણતિસે તો ભિન્ન (રહતા હૈ), લેકિન રાગ પૂરી દુનિયાકે સંયોગસે ભી ભિન્ન (રહતા હૈ). દુનિયાકી કોઈ ચીજકો રાગ છૂતા હૈ.. આહાહા..! ગજબ, પ્રભુ! ઐસી બાત અંતરમેં બૈઠની ઔર ઉસકા પરિણમન હોના, વહ બાત અલૌકિક બાત હૈ. આહા..!

ભગવાન ત્રિલોકનાથકી દિવ્યધ્વનિમેં આયા, ગણધરોંને સુના, ઈન્દ્રોંને સુના, ઉસમેંસે યહ સબ બાત આયી હૈ. આહાહા..! '**આંખમેં કિરકિરી નહીં સમાતી ઉસી પ્રકાર ચૈતન્યપરિણતિમેં વિભાવ નહીં સમાતા. યદિ સાધકકો બાહ્યમેં-પ્રશસ્ત-અપ્રશસ્ત રાગમેં...**' આહાહા..! સાધકકો શુભ-અશુભરાગમેં '**દુઃખ ન લગે ઔર અંતરમેં-વીતરાગતામેં-સુખ ન લગે તો વહ અંતરમેં ક્યોં જાયે?**' આહાહા..! ક્યા કહતે હૈં? બહિર્મુખ દૃષ્ટિ કુછ ભી ચલો, દયા, દાન, વ્રત, ભક્તિ આદિ કોઈ ભી પરિણામ, વાંચન, શ્રવણ, મનન. વાંચન, શ્રવણ, મનન, ચિંતવન, મંથનકે વિકલ્પમેં દુઃખ ન લગે... આહાહા..! ઔર અંતરમેં સુખ ન લગે તો અંતરમેં ક્યોં જાયે? ક્યા આયા, સમજમેં આયા? ભગવાન આત્મા સચ્ચિદાનંદ પ્રભુમેં સુખ ન લગે, વેદનમેં, હાં! પર્યાયમેં. વેદનમેં પર્યાયમેં સુખ ન લગે ઔર રાગમેં દુઃખ ન લગે તો વહ આત્મા અંતરમેં ક્યોં પ્રવેશ કરે? રાગસે ભી હટકર અપની પરિણતિ અંતરમેં લે જાતે હૈં. આહાહા..! ઐસા માર્ગ (હૈ).

પ્રભુનો માર્ગ છે શૂરાનો, કાયરના નહિ કામ. વીરનો માર્ગ છે શૂરાનો. અંદરમેં વીર્યકી રચનામેં તો આત્માકી રચના હો ઉસકા નામ વીર્ય કહતે હૈં. ભગવાનને સમયસારમેં ૪૭ શક્તિકા વર્ણન કિયા. ઉસમેં એક વીર્ય-બલ શક્તિ લી. વીર્ય શક્તિ ક્યા કરતી હૈ? કિ ધર્મ દૃષ્ટિ સમ્યગ્દર્શન હુઆ તો સબ ગુણકી રચના, અનંત ગુણકી વ્યક્તતાકી રચના કરે ઉસકા નામ વીર્ય ઔર વીરતા કહનેમેં આતી હૈ. આહાહા..! વહ વીર્ય સ્વરૂપકી રચના કરે. રચના યાની ગુણકી, દ્રવ્યકી નહીં. ગુણ-દ્રવ્ય તો ધ્રુવ હૈ. આહાહા..! પરંતુ ધ્રુવ પર નજર જાને પર ધ્રુવકા સ્વીકાર હોનેસે ધ્રુવમેં જો વીર્ય હૈ વહ અપની

નિર્મલ પરિણતિકી રચના કરે. રાગકી રચના વીર્ય નહીં કરતા. સમજમેં આતા હૈ? સ્વરૂપકી રચના.. ૪૭ શક્તિમેં આતા હૈ. શબ્દ યહી હૈ.

વીર્યગુણ યાની સ્વરૂપકી રચના કરે વહ. હૈ ઉસમેં, હૈ. છઠ્ઠા બોલ હૈ. '**સ્વરૂપકી (-આત્મસ્વરૂપકી) રચનાકી સામર્થ્યરૂપ વીર્યશક્તિ.**' ૪૭ શક્તિ. ઐસી અનંત શક્તિ હૈ. યહાં તો ૪૭ શક્તિમેં એક વીર્ય શક્તિ લી હૈ. વીર્ય જો પુત્ર-પુત્રી હો વહ રેત-વીર્ય નહીં. વહ તો ધૂલ હૈ. આહાહા..! અપના વીર્ય ઈસકો પ્રભુ કહતે હૈં કિ આત્મસ્વરૂપકી, વહ શબ્દ કોષ્ટકમેં હૈ, મૂલ શબ્દ સ્વરૂપ હૈ. '**સ્વરૂપકી રચનાકી સામર્થ્યરૂપ વીર્યશક્તિ.**' આહાહા..! દેખો! સંસ્કૃત પાઠ હૈ. '**स्वरूपनिर्वर्तनसामर्थ्यरूपा वीर्यशक्ति।**' સંસ્કૃતમેં હૈ. '**स्वरूपनिर्वर्तनसामर्थ्यरूपा**'. આહાહા..! સ્વરૂપકો ઉત્પન્ન કરનેવાલી ઐસી વીર્યશક્તિ. આહાહા..! '**सामर्थ्यरूपा**' અપને સામર્થ્યસે વીર્ય અપને સ્વરૂપકી પર્યાયમેં રચના કરતા હૈ, નિર્મલ વીતરાગતા પ્રગટ કરતા હૈ, નિર્મલ આનંદ ઔર શાંતિ પ્રગટ કરતા હૈ, ઉસકા નામ વીર્ય હૈ. જો વીર્ય શુભ-અશુભ કરે, ઉસ વીર્યકો નપુંસક કહા હૈ. પુણ્ય-પાપ અધિકાર ઔર અજીવ અધિકાર, દો જગહ (આયા હૈ). શુભભાવ કરનેવાલેકો નપુંસક-ક્લીવ કહા હૈ. સંસ્કૃત શબ્દમેં ક્લીવ હૈ. ક્લીવકા અર્થ નપુંસક હૈ. આહાહા..! ગજબ બાત હૈ! ગજબ બાત!! પ્રભુ! લોગોંને બાહરમેં માન લિયા. સમજમેં આયા?

યહાં કહતે હૈં, વીર્યશક્તિ ઉસકો કહના ચાહિયે કિ સ્વરૂપકી રચના કરે. ઉસમેં-રાગમેં દુઃખ ન લગે ઔર આનંદમેં સુખ ન લગે તો પ્રભુ અંદરમેં કૈસે જાયે? વહ તો બાહર રખડતા હૈ. રાગ-બાહરમેં ઠીક લગતા હૈ, શુભ ઔર અશુભરાગમેં રહતા હૈ, રખડતા હૈ, બનાતા હૈ, રચતા હૈ ઔર ઉસમેં ખુશ હોતા હૈ, શુભ-અશુભ વીર્ય, વહ વીર્ય નહીં. આહાહા..!

યહાં કહતે હૈં, સુખ ન લગે-આત્માકે આનંદમેં સુખ ન લગે ઔર રાગમેં દુઃખ ન લગે તો '**વહ અંતરમેં ક્યોં જાયે?**' વહ અંતરમેં કૈસા જા સકેગા? આહાહા..! '**કહીં રાગકે વિષયમેં 'રાગ આગ દહૈ' ઐસા કહા હો,...**' છ ઢાલામેં. છ ઢાલામેં 'રાગ આગ દાહ દહૈ સદા' રાગ આગ દાહ દહૈ સદા. છ ઢાલામેં હૈ. આહાહા..! રાગ દાહ દહૈ સદા. ચાહે તો શુભરાગ દયા, દાન, ભક્તિ, વ્રત, બ્રહ્મચર્યકે વિકલ્પમેં શુભરાગ હો, આહાહા..! રાગ દાહ દહૈ સદા. રાગરૂપી દાહ-અગ્નિ આત્માકો જલાતી હૈ. આહાહા..! શુભરાગ ભગવાનકી શાંતિ, આનંદકા ભાન હુઆ ફિર ભી કમજોરીમેં જો રાગ આતા હૈ, વહ રાગ દાહ-અગ્નિ સમાન હૈ. આહાહા..! રાગ આગ દહૈ સદા. ઐસા કહા હૈ. કહીં પ્રશસ્ત રાગકો આગ કહા, છ ઢાલામેં. રાગકો આગ કહા હૈ,

છ ઢાલામેં. ઔર વિષકુંભ કહા હૈ, સમયસારમેં. સમયસારકે મોક્ષ અધિકારમેં શુભભાવકો ઝહરકા ઘડા (કહા હૈ). આહાહા..! વિષકુંભ મૂલ પાઠ હૈ. પુણ્ય ઔર પાપકા ભાવ દોનોં ઝહરકા ઘડા હૈ. આહાહા..! ગજબ બાત હૈ! આદમીકો કહાં જાના? પૂરે દિન ધંધા કરના... માર્ગ બાપૂ! બહુત અલગ પ્રકારકા હૈ.

યહાં બહિન કહતે હૈં, '**કહીં રાગકે વિષયમેં 'રાગ આગ દહૈ' ઐસા કહા હો, કહીં પ્રશસ્ત રાગકો...**' પ્રશસ્ત, હાં! શુભરાગકો '**વિષકુંભ' કહા હો...**' મોક્ષ અધિકારમેં. આહાહા..! '**ચાહે જિસ ભાષામેં કહા હો, સર્વત્ર ભાવ એક હી હૈ...**' સર્વત્ર ભાવ (યહી હૈ કિ) રાગ દુઃખ હી હૈ. કિસી ભી પ્રકારકા રાગ-શુભરાગ. આહાહા..! રાગકે પીછે અંદર વીતરાગમૂર્તિ ભગવાન વિરાજતા હૈ. ઉસકી દૃષ્ટિ ઔર અનુભવ હુઆ, બાદમેં જિતના રાગ હો, લેકિન સબ દુઃખરૂપ લગતા હૈ. આહાહા..! '**ચાહે જિસ ભાષામેં કહા હો, સર્વત્ર ભાવ એક હી હૈ...**' ક્યા? '**કિ-વિભાવકા અંશ વહ દુઃખરૂપ હૈ.**' આહાહા..! વિભાવકા અંશ દુઃખરૂપ હી હૈ. મોક્ષ અધિકારમેં ભગવાન કુંદકુંદાચાર્યને વિષકા ઘડા-વિષકુંભ કહા હૈ. ક્યોંકિ એક ઓર પ્રભુ હૈ વહ અમૃતકા સાગર હૈ. અતીન્દ્રિય આનંદકા સાગર, ઉસકે આગે રાગકા કણ ઝહર સમાન, ઝહરકે પ્યાલે સમાન હૈ. આહાહા..! ઉસ રાગસે આત્માકો લાભ હોગા, રાગકી ક્રિયા કરો, કરતે-કરતે લાભ હોગા, વહ મિથ્યાત્વ હૈ, પ્રભુ! માનો, મનાનેવાલે મિલેંગે. વસ્તુ યહ હૈ. આહા..!

ત્રિલોકનાથકે ફરમાનમેં, સીમંધરપ્રભુકે પાસસે યહ બાત આયી હૈ. બહિનકે હૃદયમેં જાતિસ્મરણમેં ઐસા આયા હૈ. આહાહા..! અસંખ્ય અરબ વર્ષોંકા જાતિસ્મરણ બહિનકો પ્રત્યક્ષ હૈ. નૌ ભવ. વહાંકા તો બહુત યાદ હૈ. કભી-કભી તો ધ્યાનમેં ભૂલ જાતે હૈં, મૈં મહાવિદેહમેં હૂં કિ ભરતમેં હૂં, ભૂલ જાતે હૈં. બાહરમેં બહુત ખ્યાલ કરે તો (માલૂમ પડે કિ) ઓહો..! ભરતક્ષેત્રમેં હૂં. ભગવાનકે પાસ યહ સબ બાત સુની હૈ. આહાહા..! વહ બાત યહ હૈ.

'**વિભાવકા અંશ વહ દુઃખરૂપ હૈ. ભલે હી ઉચ્ચમેં ઉચ્ચ શુભભાવરૂપ...**' ઊંચ્ચ શુભભાવ હો, તીર્થંકરગોત્ર બાંધનેકા, આહારક શરીર બાંધનેકા, યશકીર્તિ બાંધનેકા, પુણ્ય બાંધનેકા કિસી ભી પ્રકારકા રાગ હો. '**યા અતિસૂક્ષ્મ રાગરૂપ...**' અતિસૂક્ષ્મ રાગ, સૂક્ષ્મ. અંતરમેં સૂક્ષ્મ રાગસે ભિન્ન કરકે સૂક્ષ્મ રાગ હોતા હૈ, તબ ઉસસે ભેદજ્ઞાનમેં ભિન્નતા કરતે હૈં. ઐસા સૂક્ષ્મ રાગ હો, '**તથાપિ જિતની પ્રવૃત્તિ ઉતની આકુલતા હૈ...**' આહાહા..! ભગવાન તો અંદર નિવૃત્તસ્વરૂપ પ્રભુ હૈ. હિલે નહીં, ચલે નહીં, વિકલ્પ આવે નહીં. આહાહા..! ઐસી બાત હૈ.

યહ પુસ્તક પઢકર તો અન્યમતિ ખુશ હો જાતે હૈં. કુદરતી ઐસી બાત બાહર આ ગયી હૈ. એકદમ બાહર આ ગયી. બહનોંને લિખ લિયા, વહ ભી કિસીકો માલૂમ નહીં થા. કબ બોલે ઔર કબ લિખ લિયા, માલૂમ નહીં. મૈંને તો કહા થા, જિન્હોંને લિખ લિયા થા, રામજીભાઈકો કહા, જિન્હોંને લિખા ઉન્હેં કુછ દો. તો પ્રત્યેકકો સૌ રૂપયેકા ચાંદિકા બહિનકે ફોટો સહિત (દિયા). પૈસેકી ક્યા કિમત હૈ. આહા..! યહાં તો બોલે તો રૂપયેકા ઢેર હો જાયેગા. બહિન વધાયેંગે, ૮૦૦૦૦ તો કમસે કમ આયેંગે. ઈસ બુધવારકો બહિનકા જન્મદિન હૈ. કમસે કમ ૮૦૦૦૦. ઉસસે ભી બઢેંગે. ઉસમેં ક્યા? ઉસકી ક્યા કિમત હૈ. આહાહા..!

ચીજ તો યહ હૈ. '**જિતની પ્રવૃત્તિ ઉતની આકુલતા હૈ...**' આહાહા..! પ્રભુ નિવૃત્તસ્વરૂપ અતીન્દ્રિય આનંદકા ધામ, ઉસ ક્ષેત્રસે-ઉસ ધામસે હટકર કુછ ભી રાગાંશ આવે, સબ આકુલતા હૈ. આહાહા..! '**ઔર જિતના નિવૃત્ત હોકર...**' રાગસે નિવૃત્ત હોકર આનંદપ્રભુમેં વિરાજતા હૈ, જિતના સ્થિર હોતા હૈ, પર્યાયસે હાં, ધ્રુવમેં તો કોઈ હિલના-ડુલના હૈ નહીં. પર્યાય અંદરમેં સ્થિર હોતી હૈ ઉતને અંશમેં અતીન્દ્રિય આનંદકે ધામમેં વર્તમાન પર્યાયકા અંશ જિતના ઉસમેં નિવૃત્ત હોકર વર્તતા હૈ, '**સ્વરૂપમેં લીન હુઆ ઉતની શાંતિ...**' આહાહા..! '**એવં સ્વરૂપાનંદ હૈ.**' આહાહા..! મુદ્દેકે માલકી રકમ હૈ, બાપૂ! '**ઉતની શાંતિ એવં સ્વરૂપાનંદ હૈ.**'

જ્ઞાની જીવ નિઃશંક તો ઈતના હોતા હૈ કિ સારા બ્રહ્માંડ ઉલટ જાયે તબ ભી સ્વયં નહીં પલટતા; વિભાવકે ચાહે જિતને ઉદય આયેં તથાપિ ચલિત નહીં હોતા. બાહરકે પ્રતિકૂલ સંયોગસે જ્ઞાયકપરિણતિ નહીં બદલતી; શ્રદ્ધામેં ફેર નહીં પડતા. પશ્ચાત્ ક્રમશઃ ચારિત્ર બઢતા જાતા હૈ. ૨૯૮.

૨૯૮. પાસમેં હી હૈ, સામને. ૨૯૮. '**જ્ઞાની જીવ...**' આહાહા..! અનુભવી.. કહા થા ન? ૮૦ સાલ પહલે. અબ તો ૯૧ વર્ષ હુએ. ૧૦-૧૧ વર્ષકી ઉમ્રમેં હમારે પડોસી, હમારી માંકે માયકેકે બ્રાહ્મણ થે. ઉસે હમ મામા કહતે થે. મૂલજી મામા. પડોસમેં રહતે થે, અકેલે રહતે થે. સ્ત્રી-પુત્ર નહીં થે. ભુંગલી, ભાવનગરકે પાસ ભુંગલી હૈ. હમારી માંકા નનિહાલ ભુંગલી થા. વહ નહાકર-સ્નાન કરકે બોલતે થે,

અનુભવીને એટલું રે આનંદમાં રહેવું રે,
ભજવા પરિબ્રહ્મ ને બીજું કાંઈ ન કહેવું રે...

મામા યહ ક્યા બોલતે હૈં? હમ તો બાલક થે, ૧૧ વર્ષકી ઉમ્ર. ઉનકો ભી કુછ માલૂમ નહીં થા. 'અનુભવીને એટલું રે આનંદમાં રહેવું રે...' ઉતારા હૈ, દરબારી ઉતારા હૈ ઉસમેં કારકૂન થે. બડા કારકૂન થા. હમારે મકાનકે સાથ હી ઉનકા મકાન થા. અકેલે રહતે થે. નહાકર રોજ બોલતે થે. માલૂમ કુછ નહીં. આહાહા..!

યહાં તો કહતે હૈં, અનુભવીકો, આત્માકા અનુસરણ કરકે અનુભવ કરનેવાલા સમકિતી, ઉસકો આનંદમેં રહના. અતીન્દ્રિય આનંદ પર્યાયમેં પ્રગટ હોતા હૈ. ભજવા પરિબ્રહ્મ. પરિબ્રહ્મ અર્થાત્ આત્મા. ઉન લોગોંમેં ઈશ્વર કહતે હૈં. પરિબ્રહ્મ, ઉનકો ભજના. અન્યમતિ. યહાં તો પરિબ્રહ્મ અર્થાત્ આત્મા. પરિ-સમસ્ત પ્રકારસે બ્રહ્મ-આનંદકી મૂર્તિ પ્રભુ. 'ભજવા પરિબ્રહ્મને બીજું કાંઈ ન કહેવું રે...' પરિબ્રહ્મ પ્રભુ ઐસા ભગવાન, આનંદમેં રહનેસે દૂસરી કોઈ ચીજ ઉસકો લાગૂ પડતી નહીં. બાહરકી કોઈ ચીજકો વહ છૂતા નહીં. આહાહા..! ઐસા આત્મા..

'જ્ઞાની જીવ નિઃશંક તો ઈતના હોતા હૈ...' ૨૯૮ હૈ ન? ઈતના નિઃશંક, નિર્ભય, નિડર હોતા હૈ. ધર્મીજીવ પૂરી દુનિયાસે બેદરકાર રહતે હૈં. કૌન ક્યા માનતા હૈ, કૌન ક્યા માનતા હૈ, ઉસકી ઉસે દરકાર નહીં હૈ. જ્ઞાની જીવ-ધર્મી જીવ **'નિઃશંક તો ઈતના હોતા હૈ કિ સારા બ્રહ્માંડ ઉલટ જાયે...'** આહાહા..! સારા બ્રહ્માંડ વિપરીત હો જાયે. ઉલટ જાયે યાની વિપરીત હો જાયે. **'તબ ભી સ્વયં નહીં પલટતા;...'** જો અપની ચીજ હૈ ઉસમેંસે ક્યોં પલટે? પાતાલ મિલ ગયા, પાતાલમેં-પર્યાયકે પાતાલમેં ભગવાન થા, વહ મિલ ગયા. ચૌદ બ્રહ્માંડ પલટે, લેકિન વહ પલટતા નહીં. **'તબ ભી સ્વયં નહીં પલટતા; વિભાવકે ચાહે જિતને ઉદય આયેં...'** આહા..! ધર્મીકો ભી વિભાવ તો આતા હૈ. વાસના વિષયકી, ક્રોધકી, માનકી, માયા, લોભાદિ રાગાદિ. **'વિભાવકે ચાહે જિતને ઉદય આયેં તથાપિ ચલતી નહીં હોતા.'** સ્વરૂપમેંસે ચલિત નહીં હોતા. ઉસકા જ્ઞાતા-દ્રષ્ટા રહતા હૈ. આહાહા..! રાગ ઔર આત્માકા આનંદ દોનોં ચીજ, જૈસે અગ્નિ ઔર પાની દોનોં ચીજ ભિન્ન, ઔર ભિન્ન સ્વભાવ (હૈ), દો ચીજ ભિન્ન ઔર ભિન્ન સ્વભાવ (હૈ), ઐસે ભગવાન ઔર રાગ ભિન્ન ઔર ભિન્ન સ્વભાવ (હૈં). આહાહા..! ઐસી બાતેં હૈં, પ્રભુ! સુને તો સહી કિ કરના તો યહ હૈ. નિર્ણય તો કરે. ભલે વિકલ્પસે પહલે નિર્ણય કરે કિ કરના તો યહ હૈ. ઈસકે બિના કભી જન્મ-મરણકા અંત આયેગા નહીં ઔર ભવભ્રમણમેં કહાં જાના? આહાહા..! ચૌરાસીકે અવતાર. આહાહા..!

યહાં એક ખિસકોલી થી. ખિસકોલીકો ક્યા કહતે હૈં? ગિલહરી. અંદરમેં એક થી, ગિર ગયી. નિકલને ગયી, લેકિન વહાં છેદ થા તો ઉસમેં ઘુસ ગયી. છેદમેં

ઘુસ ગયી ઔર વહાં મર ગયી. આહાહા..! ઉસે ઐસા થા કિ યહ બચનેકા સાધન હૈ. બડા છેદ થા, ઉસમેં ચલી ગયી. આહાહા..! ઐસે બેચારી ગિર ગયી, ગિરકર (ભાગનેકા) પ્રયત્ન કરતી થી. ઉસે કોઈ નિકાલને ગયા, નિકાલને ગયા તો ઉસે એકદમ ભય લગા. અંદર છેદ થા ઉસમેં ઘુસ ગયી. મર ગયી. વહાંસે નિકલી નહીં. આહાહા..! ઐસે દુઃખ તો પ્રભુ! સાધારણ હૈ. આહાહા..!

ધંધુકામેં અભી થોડો સાલ પહલે મુસલમાનોંને એક ગાયકો સજાકર ગાંવમેં ઘુમાયા. ફરિ ઘર લે ગયે. ઘર જાકર ઉસકે ટૂકડે કર દિયે. ટૂકડે કરકે અપની જ્ઞાતિમેં બાંટે. ધંધુકામેં. ૨૫-૩૦ સાલ હુએ.

મુમુક્ષુ :- હિન્દીમેં ફરમાઈએ.

ઉત્તર :- હિન્દીમેં નહીં આયા? હમકો માલૂમ નહીં પડતા, હિન્દી હૈ કિ ગુજરાતી? ધંધુકા હૈ ન ધંધુકા? ઉસમેં એક બાર મુસલમાનોંને ઐસા કિયા થા, ૨૫-૩૦ સાલ યા ૫૦-૬૦ સાલ હો ગયે. બહુત સાલ હો ગયે. યહાં તો ૯૧ વર્ષ હુએ. કલકે ભાંતિ બાત યાદ આયે. મુસલમાનોંને ગાયકો સજાકર ગાંવમેં ઘુમાયા. હિન્દુ લોગોંકો થોડા દુઃખ લગે તો ઠીક. ઘુમાકર બાદમેં ઘર લે ગયે. ટૂકડે-ટુકડે કર દિયે. ધંધુકા. કૌન પૂછતા હૈ? સરકારમેં કોઈ શિકાયત ચલતી હૈ? ઝિંદા ગાયકે ટૂકડે. આહાહા..! ઐસા તો અનંત બૈર હુઆ હૈ, પ્રભુ! એક બાર નહીં. યહ તો સુના હૈ વહ બાત કહી.

અરે..! હમારે નારણભાઈ કહતે થે, પોસ્ટ માસ્ટર થે ન. હમારે પાસ દીક્ષા લી થી. વે કહતે થે, ઉનકા એક પારસી મિત્ર થા. ઉસકે પાસ કોઈ કારણસે ગયા થા. વહાં સુવરકે પૈરકો સલિયેસે બાંધતે થે. બાંધકર ઉસે જિંદા અગ્નિમેં ડાલા. જિંદા સુવર. આહાહા..! ઐસી વેદના કિતની બાર હુયી હૈ, પ્રભુ! ભૂલ ગયા. વર્તમાનમેં થોડી અનુકૂલતા મિલી તો ઘુસ ગયા. આહાહા..! ઐસે દુઃખ તો અનંત બૈરે (સહે).

યહાં કહતે હૈં, જ્ઞાનીકો '**વિભાવકે ચાહે જિતને ઉદય આયેં...**' જ્ઞાનીકો રાગાદિકા ઉદય તો આતા હૈ. આહાહા..! દ્વેષ આયે, રાગ આયે, વિષયવાસના આ જાય. સમકિતીકો પંચમ ગુણસ્થાનમેં હોતા હૈ. આહાહા..! ક્યોંકિ ચૌથે, પાંચવે ગુણસ્થાનમેં આત્મજ્ઞાનમેં રૌદ્રધ્યાન ભી કહા હૈ. રૌદ્રધ્યાન. છઠ્ઠે ગુણસ્થાનમેં નહીં હોતા. મુનિ હોતે હૈં ઉનકો આર્તધ્યાન હોતા હૈ. રૌદ્રધ્યાન નહીં હોતા. ઐસે સમકિતીકો ભી રૌદ્રધ્યાન હોતા હૈ તો યહાં કહતે હૈં, '**ચાહે જિતને ઉદય આયેં તથાપિ ચલિત નહીં હોતા.**' આ જાઓ. મેરી કમજોરી હૈ. મેરી ચીજ નહીં. મેરી ચીજમેં વહ નહીં હૈ. આહાહા..! કઠિન બાત હૈ. '**જિતને ઉદય આયેં તથાપિ ચલિત નહીં હોતા.**'

'**બાહરકે પ્રતિકૂલ સંયોગસે જ્ઞાયકપરિણતિ નહીં બદલતી;...**' આહાહા..! શક્કરકી ડલી હો. ચાહે જિસમેં ડાલો તો વહ શક્કર સ્વયં ઝહર નહીં હોગી. શક્કર સ્વયં મૈલ નહીં હોગી. શક્કર તો શક્કરકે પાનીરૂપ હોગા. વૈસે ભગવાન આત્મા અતીન્દ્રિય આનંદકી શક્કરકી ડલી,.. આહાહા..! ઉસમેં એકાગ્ર હોકર, ઉસકા પ્રવાહ ચલતા હૈ. આહાહા..! શક્કરકા જિતના પ્રવાહ હૈ વહ મીઠા પ્રવાહ હૈ. આસપાસમેં ચાહે જિતના મૈલ હો, મીઠા પ્રવાહ કભી છૂટતા નહીં. આહાહા..! ઐસે ભગવાન આત્મા અપના આનંદકી દૃષ્ટિમેં ઉદય કોઈ ભી આવે, તથાપિ ચલિત નહીં હોતા. આહાહા..! ભાષા આસાન હૈ, પ્રભુ! ભાવ બહુત અંદર (ગંભીર હૈ). ભાવકા પલટા મારના.. દૂસરી સબ ક્રિયા કર સકતે હૈં, નગ્ન હુઆ, અનંત બાર મુનિપના લિયા, અઠ્ઠાઈસ મૂલગુણ પાલે, પંચ મહાવ્રત પાલે, વહ રાગ થા, ઝહર થા. આહાહા..!

ધર્મી જીવ અપને આનંદકે સ્વાદકે આગે નિત્યાનંદકે અવલંબનકે આગે કોઈ ભી પ્રતિકૂલતા આવે તથાપિ ચલિત નહીં હોતા. '**બાહરકે પ્રતિકૂલ સંયોગસે જ્ઞાયકપરિણતિ નહીં બદલતી.**' આહાહા..! શ્રેણિક રાજાને જેલમેં ઝહર પિયા. નર્કકા આયુષ્ય બંધ ગયા થા. નહીં તો સમકિતી નર્કમેં નહીં જાતા. પરંતુ પહલે નર્કકા આયુષ્ય બંધ ગયા થા. બાદમેં ક્ષાયિક સમકિત હુઆ. આહાહા..! ઉસમેં ઉસકા પુત્ર આયા. સ્વયંને ઝહર ખા લિયા. આહાહા..! ફિર ભી ક્ષાયિક સમકિતમેં બાધા નહીં આતી. વહ ભાગ ઔર ચૈતન્યકા ભાગ દોનોં ભિન્ન રહતે હૈં. આહાહા..!

'**સંયોગસે જ્ઞાયકપરિણતિ નહીં બદલતી;...**' ચાહે જૈસે સંયોગ આયે, લેકિન ઉસકી પરિણતિ અર્થાત્ પર્યાય ચલતી નહીં, બદલતી નહીં. પરકે સાથ એકરૂપ પરિણમતી નહીં. ચૈતન્યકી પરિણતિ ઔર રાગ, દોનોં કભી એકરૂપ નહીં હોતે. '**શ્રદ્ધામેં ફેર નહીં પડતા.**' ચાહે જિતના રાગ આયે, વિભાવ આયે,... આહાહા..! માથા ફોડા, ઝહર પિયા, ફિર ભી ક્ષાયિક સમકિત (હૈ). ભલે ગયે નર્કમેં. ઈસ કારણસે નહીં, પહલે નર્કકા આયુષ્ય બંધ ગયા થા. આયુષ્ય બંધ ગયા ઉસમેં ફેરફાર નહીં હોતા. ફેર ઉતના પડતા હૈ, લડ્ડુ બનાયા હો, લડ્ડુ, ઉસમેં થોડા ઘી ડાલે. દો-ચાર ઉસ લડ્ડુકો સૂખને દે. વૈસે પૂર્વકા આયુષ્ય બંધા હો ઉસમેં કુછ ઘટ ભી જાય, કુછ બઢ ભી જાય. આયુષ્યમેં ફેરફાર નહીં હોતા. આહાહા..! આયુષ્ય તો વહાં ભોગના હી પડે. આહાહા..! નર્કકા આયુષ્ય બંધ ગયા થા, તેંતીસ સાગરકા. સ્થિતિ ઘટ ગયી, ચૌરાસી હજાર વર્ષકી રહી. ચૌરાસી હજાર વર્ષકી રહી. આહાહા..!

એક ક્ષણકા દુઃખ ભગવાન રત્નકરંડ શ્રાવકાચારમેં કહતે હૈં, ઉસ દુઃખકો પ્રભુ, ક્યા કહેં? ક્રોડ ભવમેં ઔર ક્રોડ જીભસે એક ક્ષણકે દુઃખકા વર્ણન નહીં હો સકતા.

આહાહા..! જૈસે ઉસકી મહિમાકા પાર નહીં, વૈસે ઉસે દુઃખકા પાર નહીં. આહાહા..! ઐસે દુઃખમેં તૈંતીસ-તૈંતીસ સાગર. એક બાર નહીં, અનંત બાર ગયા. ભૂલ ગયા. વહાં કિતના દુઃખ થા. એક લાખ મણકા લોહેકા ગોલા હો, ટીપ-ટીપકર મજબૂત કિયા હો. ઉસ લાખ મણકે ગોલેકો સાતવીં નર્કમેં લે જાયેં તો જૈસે પારા પીઘલ જાતા હૈ, વૈસે વહ લાખ મણકા ગોલા પીઘલ જાતા હૈ. ઉતની તો વહાં ઠંડી હૈ. ઐસી ઠંડમેં જીવ તૈંતીસ સાગર નિકાલતા હૈ. ઐસે અનંત ભવ કિયે. આહા..!

યહાં તો સાધારણ કુછ મિલે તો અભિમાન હો જાયે. મૈં ઇતના પઢા હૂં, મૈં ઐસા અધિકારી હૂં, અમલદાર હૂં, કાર્યકર્તા હૂં. કર્તા હૈ. આહા..! પ્રભુ! કર્તા તો ના કહતે હૈં, પ્રભુ! કોઈ કિસીકા કુછ કર સકતા નહીં. આહા..! વ્યવસ્થાપક વ્યવસ્થા કરતે હૈં, સબ જૂઠ હૈ. વ્યવસ્થાપક ઐસા કહે કિ યહ વ્યવસ્થકા આદમી હૈ, ઉસે આગે કાર્યભાર સૌંપો. વ્યવસ્થા તો ઉસ સમય જો હોનેવાલી હૈ વહ હોગી, હોગી ઔર હોગી હી. વ્યવસ્થાપકસે કુછ ફેરફાર હોતા નહીં. આહાહા..! અરેરે..! કૈસે બૈઠે?

મુમુક્ષુ :- અભિમાન તો હોતા હૈ ન.

ઉત્તર :- અભિમાન હોતા હૈ કિ મૈંને કિયા. મેરી ઉપસ્થિતિમેં યહ સબ સુધર ગયા. મેરી હાજરીમેં સબ પલટ ગયા. કૌન પલટે? પ્રભુ! જગતકી ચીજ તો ઉસકે કારણ ઉસ સમય ક્રમબદ્ધ, ક્રમબદ્ધ-જિસ સમય જો પરિણામ જિસ દ્રવ્યમેં જિસ પ્રકારસે હોનેવાલા હૈ, વહ હોગા, હોગા ઔર હોગા. ક્રમબદ્ધ. એકકે બાદ એક, એકકે બાદ એક હોનેવાલા હૈ. આગેપીછે કભી નહીં હોતા. કોઈ દ્રવ્યકા પરિણામ આગેપીછે નહીં હોતા. યહ પરિણામ અભી પંદ્રહવે નંબરમેં હૈ, ઉસે પચ્ચીસવે નંબરમેં લે જાઓ. આહાહા..! અનંત આત્મા ઔર અનંત પરમાણુ, પ્રત્યેકકી સમય-સમયમેં જો પર્યાય ક્રમમેં હોનેવાલી હૈ વહ હોતી હૈ. જ્ઞાની ઉસકો જાનતે હૈં, ઉસકે કર્તા હોતે નહીં. આહાહા..! ઐસી બાત હૈ. આયા ન? ૨૯૮.

'**જ્ઞાયકપરિણતિ નહીં બદલતી; શ્રદ્ધામેં ફેર નહીં પડતા. પશ્ચાત્ ક્રમશઃ ચારિત્ર બઢતા જાતા હૈ.**' ચારિત્રમેં દોષ હૈ. લેકિન વહ ફેરફાર ચલા જાયેગા. ચારિત્રકા દોષ ધીરે-ધીરે નિકલ જાયેગા ઔર પૂર્ણ ચારિત્ર પ્રાપ્ત કર, કેવલજ્ઞાન પ્રાપ્ત કર મોક્ષમેં હી જાયેગા. ક્યોંકિ મૂલ પકડ લિયા હૈ. મૂલ ચૈતન્યદ્રવ્ય પકડ લિયા હૈ. વૃક્ષકા મૂલ પકડ લિયા હૈ તો ઉસકા ફલ, ફૂલ તો આયેગા હી. આહાહા..! ઐસે ભગવાન આત્મા ધ્રુવકો જિસને પકડ લિયા, ઉસે કેવલજ્ઞાન આદિ ફલ, ફૂલ તો આયેંગે હી. બાહરકી પ્રતિકૂલતાસે ચલતા નહીં. ચારિત્રમેં દોષ લગતા હૈ. '**પશ્ચાત્ ક્રમશઃ ચારિત્ર બઢતા જાતા હૈ.**' સ્વરૂપમેં રમણતા બઢતી જાતી હૈ. સમકિત તો હૈ, ઉસ ઓરકા પુરુષાર્થ

તો હૈ હી. વહ કરતે-કરતે ચારિત્ર બઢ જાયેગા, કેવલજ્ઞાન હો જાયેગા. લેકિન પ્રતિકૂલતામેં દુઃખકા વેદન હૈ, પરંતુ વહ અપના હૈ, ઐસા માનતે નહીં. વહ પર ચીજ હૈ, મેરી કમજોરીસે હોતી હૈ, ઐસા કરકે ઉસકો નિકાલ દેતા હૈ ઔર ભિન્ન રહતા હૈ. વિશેષ કહેંગે... (શ્રોતા :- પ્રમાણ વચન ગુરુદેવ!)